

NCERT Solutions For Class 8 Sanskrit Part - II Chapter 4

1. उदाहरणानुसारं रिक्तस्थानानि पूरयत- (उदाहरणानुसार रिक्त स्थान भरिए।-)

(क) वृक्ष-शब्द-प्रयोगः (ब०व०)

1. प्रथमा उद्याने वृक्षाः सन्ति।
2. द्वितीया अहम् वृक्षान् पश्यामि।
3. तृतीया उद्यानं शोभते।
4. चतुर्थी मालाकारः खाद्यम् आनयति।
5. पञ्चमी पत्राणि पतन्ति।
6. षष्ठी पत्राणि हरितानि।
7. सप्तमी खगाः नीडान् रचयन्ति।

(ख) लता-शब्द-प्रयोगः (ब०व०)

1. उद्याने लताः सन्ति।
2. अहम् सिञ्चामि।
3. वाटिका रमणीया।
4. सः जलं यच्छति।
5. पुष्पाणि पतन्ति।
6. पुष्पाणि श्वेतानि।
7. सुन्दरणि पुष्पाणि विकसन्ति।

उत्तरम्-

1. (क) 1. ×

2. ×

3. वृक्षैः

4. वृक्षेभ्यः

5. वृक्षेभ्यः

6. वृक्षानाम्

7. वृक्षेषु

(ख) 1. ×

2. लताः

3. लताभिः

4. लताभ्यः

5. लताभ्यः

6. लतानाम्

7. लतासु

2. तालिकां पूरयत- (तालिका पूरी कीजिए-)

(क) मूलशब्दः	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
1. कवि	प्रथमा	कविः		
2. मुनि	द्वितीया		मुनी	
3. ऋषि	तृतीया		ऋषिभ्याम्	
4. गिरि	चतुर्थी	गिरये		
5. शशि	पञ्चमी	शशेः		
6. ध्वनि	षष्ठी		ध्वन्योः	
7. राशि	सप्तमी	राशौ		
8. रवि	सम्बोधन	हे रवे !		
(ख) मूलशब्दः	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
1. साधु	प्रथमा	साधुः		
2. गुरु	द्वितीया		गुरु	
3. शिशु	तृतीया	शिशुना		
4. भानु	चतुर्थी		भानुध्याम्	
5. तरु	पञ्चमी			
6. प्रभु	षष्ठी	प्रभोः		
7. शिशु	सप्तमी	शिशौ		

8. साधु सम्बोधन हे

उत्तरम्-

(क)	1.	कवी	कवयः
	2. मुनिम्	×	मुनीन्
	3. ऋषिणा	×	ऋषिभिः
	4. ×	गिरिध्याम्	गिरिध्यः
	5. ×	शशिध्याम्	शशिध्यः
	6. ध्वनेः	×	ध्वनीनाम्
	7. ×	राशयोः	राशीनाम्
	8. ×	हे रवी!	हे रवयः
(ख)	1.	साधू	साधवः
	2. गुरुम्		गुरुन्
	3.	शिशुध्याम्	शिशुभिः
	4. भानवे		भानुध्यः
	5. भानोः	भानुध्याम्	भानुध्यः
	6.	प्रभवोः	प्रभूणाम्
	7.	शिश्वोः	शिशुषु
	8. हे शिशो!	हे शिशू!	हे शिशवः

***** END *****